

AURORA EXPEDITION 2012

ALDEBARAN GROUP FOR ASTROPHYSICS

CZECH REPUBLIC

Autor: Radek Beňo

Fotografie:

Radek Beňo, Tomáš Čeleda, Ivan Havlíček, Michal Malůšek, Petr Panchártek, Ondřej Penc, Dan Pilbauer, Vladimír Příbyl

Trasa expedice Aurora včetně míst ubytování

Den 1. (čtvrtek, 30. 8. 2012) - S čubou do Hamburku

Na plánovaný sraz expedice dorazili téměř všichni na čas. Hned na startu se naše výprava stává chudší o jednoho člena (Kabelka), který patrně z čiré zoufalosti skočil předevčirem i s kolem pod auto. Lehce po deváté cpeme bágly do aut, fasujeme potravinové balíčky na cestu a o půl hodiny později dáváme své poslední sbohem Praze. Usedám na místo kopilota, jelikož jsem se nabídnul a posléze i zvolil za navigátora. Ještě prohrábnu mjúzik výbavu našeho řidiče a když nacházím obal z poloviny plný CD od Visáčů, tak se spokojeně uvelebuji. Cesta na sever tak probíhá bez menších komplikací, jenom nám "trochu" netáhne auto. Míjíme Milešovku a kousek za Ústím úspěšně dorážíme na první checkpoint. Po rozjezdu jsme ale lehce před Děčínem obdrželi zprávu, že naše vozová situace není ideální a že budeme muset do Děčína do autoservisu na neplánovanou přestávku. Naše přibližovadlo značky Peugeot Boxer tak poprvé zaváhalo. V Děčíně tak předáváme klíče od auta odborníkům a jdeme hledat kus levného žvance. Po asi půlhodinovém výstupu na "nejvyšší horu" města Děčína nacházíme podle 4square restauraci s velmi dobrým kuchařem a dáváme si poslední slušné jídlo na příštích 14 dní. Po jídle zjišťujeme, že se oprava přibližovadla může protáhnout až do zítřejšího dopoledne a dobrý pocit z uzených knedlíků je v .....

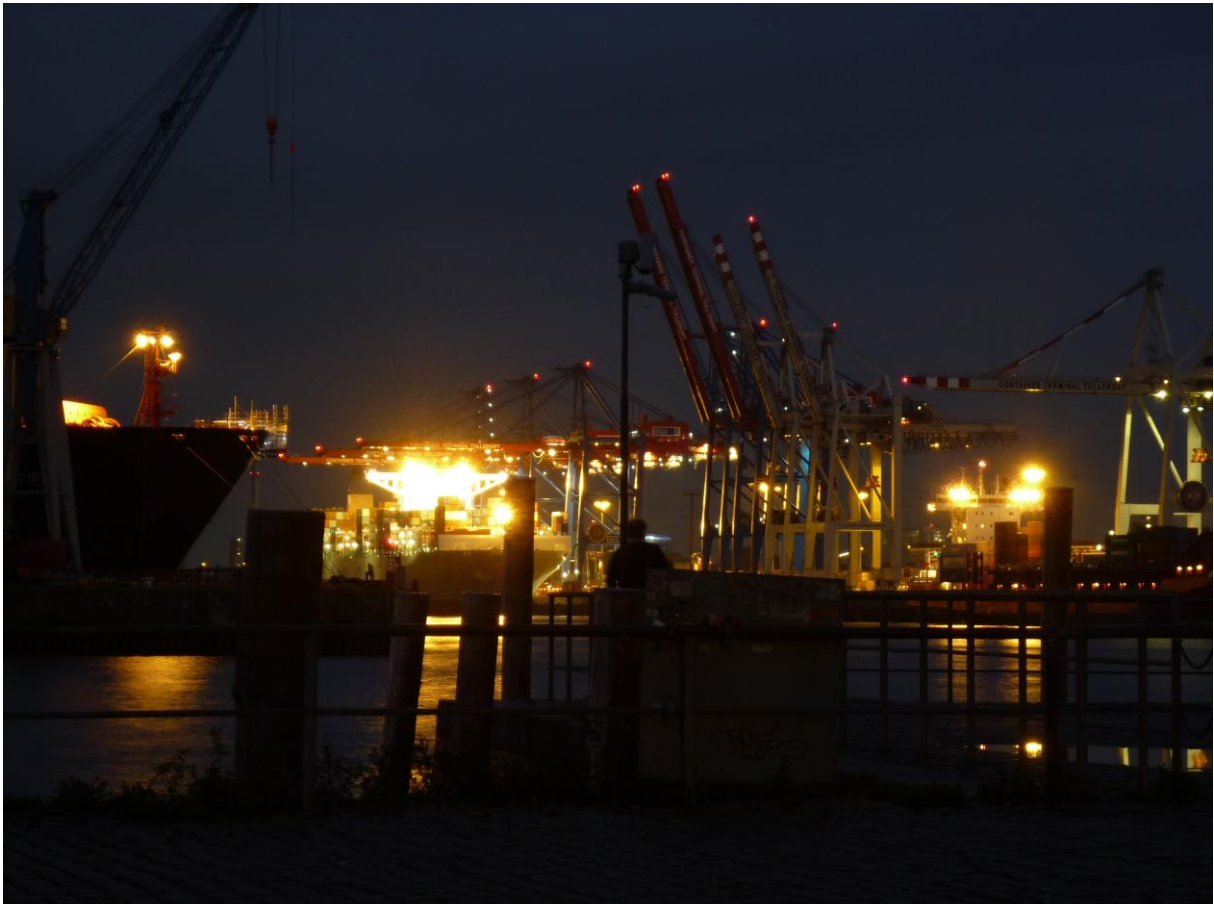
Když jsme vrátili do autoservisu, byla situace už o něco lepší - diagnostika mistra autáře říkala ucpaný katalyzátor a právě probíhal proces vyklepávání. A tak nezbyvá než čekat. Lehce po čtvrté hodině (druhá skupina je přibližně 100 km před Hamburkem) se krajem Děčína nese radostná novina, neboť

naše přibližovadlo bylo opraveno a my můžeme pokračovat v cestě. Automechanik to všechno komentoval slovy: "Takový bordel, co jsem z toho vyklepal, to jsem ještě neviděl." Při placení zjišťujeme, že servisácký stroj na komunikaci s platebními kartami je rozbitý a my bychom sice dohromady dali oné 3000, ale tak maximálně v eurech a to by se nikomu nelíbilo. Hodný pán prodavač, co chtěl své prachy mermomocí, odvezl našeho řidiče k nejbližšímu bankomatu. V 16:30 tak nabíráme kurz na Hřensko, abychom ještě naposledy dotankovali plnou

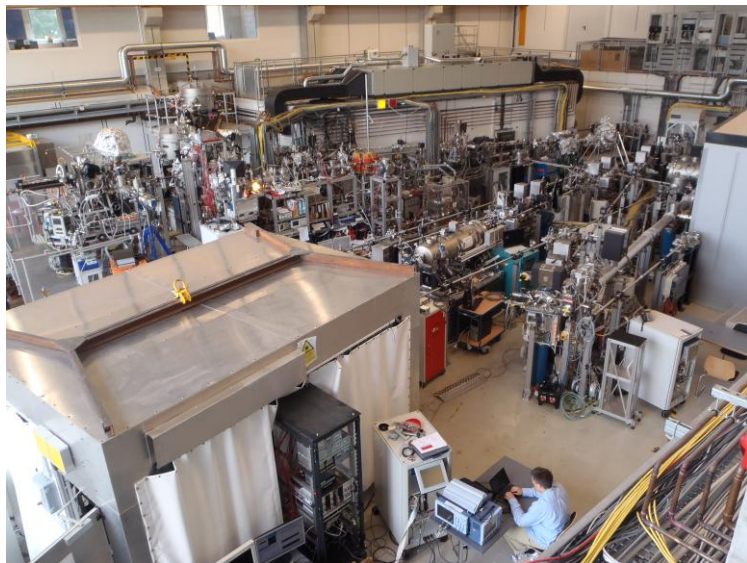
a zamávali ČR. Podle GPS je dojezd plánovaný na 23:30 a máme před sebou necelých 550 km. Hrrr na německé dálnice. Projíždíme kolem Drážďan, podjíždíme Lipsko a valíme na Hamburk. Cestou se řeší obvyklá intelektuální témata jako například klasické versus moderní umění (gumídci versus pokémoni), antickou historii (Xena nebo Herkules?) či spíše téma, které by patřilo do učebnic biologie – co všechno lze vidět a zažít na ulici Reeper StraBe. Od druhé skupiny zatím chodí podivné zprávy, jako například, že znovuobjevili ulici Reeper StraBe, ulice, kterou jsme později přejmenovali po vzoru Ankhmorkporku na Kurví díru nebo že objevili pivo za euro či že se občerstvují v parku před hotelem a myslí na nás, dobrodinci.

Ve 23:25 šťastně přijíždíme k hotelu! V parčíku před hotelem je opravdu krásně a tak nedaleko od jednoho milého pána, co spal na lavičce, rozbíjíme večerní piknik. K večeři se podávalo patrně studené psí žrádlo (boloňské špagety s kečupem, které jsme už nemohli ohřát v mikrovlnce - Viděli jste někdy ve špagetách rýži? Já už ano!), braník z plastu a jako dezert jistě přijde k mání chleba. Přibližně o půl jedné usínáme, zítra nás čeká vědecko-kulturní program.

Den 2. (pátek, 31. 8. 2012) – Na hamburger v Hamburku

Ráno je kruté – budíček v 7:00 prořízl hrobové ticho našeho pokoje, budíček, který nás nemilosrdně tahá z postele. Po snídani (vysočina, chleba, čaj) se lehce před osmou vydáváme do 5 km vzdáleného vědecko-výzkumného centra DESY (Deutsches Synchrotron). Jelikož máme před prohlídkou ještě chvíli času, prohlížíme exponáty u vstupu areálu – je zde „vyřazené zboží“, prostě takový vědecký

sekáč. Tak například je k nahlédnutí monochromátor, masivní bublinková komora (něco jako mlžná komora), olbří Van De Graaffův generátor a taky jeden starý kus urychlovače Hera.

Prohlídka začala v 9:00 asi ¼ hodinovou přednáškou na téma European XFEL od pana Tschentschera (co to je, proč je to tak důležité a podobně). Shrnutí a potvrzeno – klasické urychlovače, jak je zná každý, jsou kruhové a lítají v nich protony. Elektronky ale do

takovýchto urychlovačů poslat nelze (vysoké záření) a musí se pro ně stavět urychlovač lineární. V plánu je postavit kousek od Chicaga asi 30 km dlouhý lineární urychlovač, ale jelikož s tímto typem urychlovačů ještě lidstvo nemá tak velké zkušenosti, XFEL je jakýmsi mezistupněm a hlavně technickým potvrzením, že bude mladší a větší brácha fungovat. Pak následovala přednáška od p. Toleikise na téma FLASH (největší laser na volných elektronech v Evropě), která byla podobně koncipovaná jako přednáška předešlá. Dozvídáme se tak další novinky téměř ze světa Sci-Fi - XFEL není jen urychlovač, ale i laser a především bude největším mikroskopem na světě. Dokáže vygenerovat RTG záření, kterým lze rozlišit struktury veliké 0,1 nm, tedy atomy v molekulách a molekulární dynamiku. Čili s tímto megamikroskopem bude možné pozorovat i chemické reakce (toto člověk ještě nikdy neviděl). Současný FLASH se tím pádem stane jeho neohrabaný brácha, protože v současné době umí rozeznávat struktury velké přibližně 5 nm. XFEL

se tak zařadí vedle vývrtky, kola a měkkého papíru mezi další úžasné nástroje, které dostane lidstvo do ruky. Po této pro, některé nedospalé, velmi náročné přednášce následoval všemi deseti vítaný coffeebreak a pak prohlídka laseru. Zde bych odkázal spíše na galerii. Přibližně v 11:45 se s p. Toleikisem loučíme a jedeme se podívat na stavenišť zmiňovaného urychlovače a laseru XFEL. Zde se nás ujal pán z PR a hned po příjezdu jsme nafasovali holiny, reflexní vestu a blešák na hlavu. Následoval podpis podezřelého papíru, o kterém se většina z nás domnívala, že se tím dobrovolně upisuje k několika hodinám dobrovolné práce na stavbě XFELu a že příští zastávka bude k nafasování krumpáčů a lopat. Docela nás (příjemně) překvapilo, že nás pustili na staveniště, kde v plné palbě probíhala výstavba. Z výkladu moc slyšet nebylo, jelikož týpci vedle potřebovali přesunout lešení a tak jsem pochytil až druhou polovinu. I tak bych spíše odkázal na galerii. Snad jedinou zajímavostí je, že stavba má (díky velké spotřebě) v zadní části postavenou vlastní betonárku, aby se šetřilo na dovozu betonu. Na zpáteční cestě ze staveniště opět podepisujeme podivný papír a osvobozujeme se od „mundůru“. Po ukončení prohlídky se vracíme zpět na hotel a dáváme studený oběd (vyšočina, chléb, sýr). Poté je dobrovolný program – Petr doslova prohlásil: “Až do šesti do rána vás nechci vidět!”. Inu, taková nabídka se neodmítá ☺. Spolu s Tomem a Příbylovými jsem vyrazil na obhlídku přístavu a poté centra Hamburku. Přístav je opravdu obrovský - ne nadarmo je Hamburk jedním z největších evropských.

Všude proplouvaly lodě, malé, velké, s plachtami i bez... Brouzdáme přístavem a pozorujeme toto pro Čecha nevěšdní panorama. Na obzoru se nám znenadání objevilo něco černého, velkého, co vypadalo spíš jako obří plovoucí barel – ponorka! U břehu byla trvale a nejspíš nadobro zakotvená stará sovětská ponorka U-434 (třída Tango, projekt 641 B, vyrobená v roce 1976 v Krasnoe Sormovo – Groki... dnes se tomu říká Nižší Novgorod). Netechnici snad teď trochu prominou, ale nemůžu si nedovolit napsat pár technických údajů:

Délka – 90.16 m, šířka – 8.72 m, kompletní výška (se sonarem a externími anténami) – 14.72 m, maximální ponor – 400 m, destrukční ponor – 600 m, výtlač pod vodou – 3630 tun.

Pohon – 3x Diesel motor (plavba na hladině) o výkonu 1733 hp, 3x elektromotor (plavba pod vodou) o výkonu 1740 hp, 1x „stealth“ motor (pravděpodobně tzv. tichý chod). Rychlost plavby je 13 uzlů na hladině a 16 pod. Pod vodou dokázala plout na zásobách kyslíku pro posádku maximálně 3 a půl dne. Pak bylo potřeba alespoň vysunout periskop nebo šnorchl na výměnu vzduchu.

Ponorka byla vybavena celkem 24-mi torpédy kalibru 533mm a měla k dispozici celkem 6 torpédových komor. Jedno takové torpédo má 8,14 metru na délku, váží přibližně 2 tuny a šine si to vodou rychlostí 60 uzlů. Posádka dokáže jedno torpédo nabít přibližně za 6-8 minut. Mimo hlavní torpéda měla ponorka k dispozici také raketová torpéda a miny. Posádku tvořilo celkem 84 ostrých mariňáků (po prohlídce jsem bytostně pochopil, proč se ponorková nemoc označuje právě takto), z toho 16 vyšších a

16 nižších důstojníků. Na muzeum byla ponorka přetvořena v roce 2002.

Prohlídka samotná byla vážně vzrušující, těch 6 éček za studentský vstup vážně stálo za to. Fakt nechápu, jak se do této menší ponorky mohlo těch 84 lidí nacpat. Všechny prostory byly opravdu přečpané budíkama a tak jsem se pořád o něco mlátil do hlavy (snížený strop tomu taky nepřidával). Už taky chápu, proč je maximální výška pro službu na ponorce přibližně 170 cm. Celkem 5 částí ponorky bylo vždy odděleno oddělovacími uzávěry, kterými člověk prolezl většinou až napotřetí, když si zkusil, že to nepůjde hlavou a ani oběma nohama napřed. Postupně jsme prosoukali torpédovací sekci, části, kde se spalo, jedno a tvořilo bojový plán, a přes řídicí centrum, strojovnu a skladiště se dostali přes ponorku až k druhému výlezu. Zážitek je to opravdu neskutečný.

Po ponorce ještě brouzdáme po náplavce, lovíme kešky (celkem se mi v Hamburku 6x zadařilo – většina odlovena v kooperaci s Vládou Příbylem) a obdivujeme větší plachetnici, která kotví nedaleko ponorky. Prohlídka je placená, ale poměr cena/výkon nízký. Vydáváme se směrem do centra, navštívit místní Juldu-Fuldu a najít pár dalších keší. V parku nás přepadá myšlenka, jestli jsou naše parky opravdu horší než všude jinde nebo je to jenom efekt ciziny. Všichni sázíme na první možnost. Další dvě keše padly a po parku zahajujeme prohlídku Kurví díry. Nejdřív jsem tomu nechtěl moc věřit, že by jedna z hlavních ulic ve městě byla tvořena jenom bordely a lehkými obchody, ale v kombinaci s historií a faktem, že Hamburg je patrně největší evropské přístavní město, je to vlastně úplně logické a člověk by se spíš divil, kdyby tady takové místo nebylo. Na začátku této šlechtné ulice potkáváme druhou skupinku Aurory, která nám doporučuje navštívit nedaleký pseudosexshop Boutique Bizzaard. Musím říct, že ač 4 muži, navíc technického vzdělání, u některých vystavených výrobků jsme měli problém přijít na jejich účel, u některých dokonce i na jejich smysl. Procházíme se

dále po ulici, která má celkem asi 700 metrů a je opravdu obsypána vším co je spojeno se sexem. Pravidlem zde je, že ženy mají vstup do bordelu zakázaný, v praxi jsme to však nemohli vyzkoušet. Navíc jsme ulici navštívili přibližně kolem šesté hodiny odpolední a to tu bylo ještě docela mrtvo.

Cestou na pokoj však potkáváme překvapení, které naplnilo celý zbytek našeho večera. V Hamburku dnes začal festival STAMP, který je zaměřený na pouliční umění a tak byla celá od hotelu nedaleká ulice a přilehlé kouty obsazeny vším možným. Navštívili jsme koncert ženské kapely (ale pozor, mohlo jim být v průměru kolem padesáti let), která hrála na bubny různých velikostí, one-man show, kde komik skvěle spolupracoval s publikem a jezdil na jednokole, které mělo kolem dvou metrů, a žongloval přitom. Po večeri pak přibyla ještě pánská žesťová kapela, která hrála odlehčené SKA, druhou kapelku, menší ale stylem podobnou, dvě přiměřeně pěkné

elfice, které měly vlastní fireshow, vietnamské gymnasty, co ohýbají svá těla do neuvěřitelných poloh a skáčou jako Aleš Valenta a mnoho dalšího. Pokud se mi to povede a narazím na pořádnou wifinu, tak určitě přidám nějaké to video. Festiválek zvedl náladu, a pokud ne, tak to jedno pivo napravilo. Kolem jedenácté se scházíme na pokojíku, provedeme nejnужnější úkony hygieny a zalézáme do pelechů. Zítra vstáváme ještě dřív než dneska – v děsivých 6:00 – musíme totiž stihnout trajekt a chceme mít nějakou rezervu, kdyby se cokoliv stalo.

Den 3. (sobota, 1. 9. 2012) – Emóersháčkem-é, Øresund a Sverige

Jestliže jsem včera psal, že ráno bylo kruté, tak jsem se opravdu zmýlil. To dnešní totiž kruté BYLO!...a včera jsme jen tak trénovali. Po hygieně a balení ládujeme auto a dostáváme igelitku se snídaní (sýr, chleba, vzduch a pak asi i vakuum). Míříme na Ferry Puttgarden (cca 163 km od hostelu), kde bychom se měli nalodit na trajekt do Dánska. Hned na začátek se nám v centru Hamburku zbláznila GPS-ka. Její monolog vypadal asi následovně (záznam z 30 vteřin): „Přepočítávám...odbočte vlevo... odbočte vlevo... odbočte vpravo... odbočte vlevo... přepočítávám... jedte asi 200 metrů a pak odbočte vpravo... odbočte vlevo... odbočte vlevo a pak odbočte

vpravo...přepočítávám...“. Prostě děs na fakt, že jsme jeli pořád rovně. Teď mě tak napadá, že asi nemáme zrovna aktualizované mapy a Garmin nüvi už není nejnovější typ... Po této patálii se chytla a vcelku vzorně nás dotáhla až k trajektu, kde jsme byli asi o hodinu a půl dřív, než byl původní plán. Po svačince v podobě hruštičky projíždíme kontrolní branou trajektu a máme štěstí! Vezmou nás o hodku dřív. Náš večerní dojezd k jezeru Vättern se tak stává čím dál tím víc realističtější. Parkujeme na trajektu a jdeme obdivovat krásy moře. Kafe na trajektu je pro mě téměř povinností a palubní pohled na moře tak dostává nový rozměr i přes velmi silný vítr. Po vylodění už nás čekají asi dvě hodinky jízdy přes Dánsko na jejímž konci je technický skvost – most Øresundsbron.

Tento most je třetím největším pevným mostem na světě – měří 7845 metrů. Celý přejezd je pak 16 km dlouhý a je tvořený podmořským tunelem, který vede z Dánska, malým (4 km) uměle vytvořeným ostrovem a mostem. Provoz po mostě byl zahájen v roce 2000.

Projížďka po něm je krásným zážitkem, dokud nedojedete na konec, kde po vás chtějí mýtné – pro naše přibližovalo krásných 43 euro. Pokračujeme do útrob Švédska směrem na Stockholm, cílem dnešního dne je jezero Vättern.

Díky mým velmi kvalitním navigátorským schopnostem jsme nechtěně přejeli checkpoint na oběd a popojeli kousek dál po trase až k nákupnímu centru. Výsledkem

této zcela plánované operace bylo kvalitní místo na vaření (ohřívání) oběda (jestli se to tak dá vůbec nazvat – plechovka totiž nesla název „Mexický Eintopf“ – spojení těchto dvou slov mě zatím nedokázalo přesvědčit o kvalitách tohoto jídla). Tak či tak se na travince u obchodňáku ládujeme fazolemi a s příslibem krásně stráveného večera sedáme do přibližovala a jedeme na Vättern.

Jezero Vättern se řadí svojí rozlohou 1912 km² na šestou příčku největších jezer v Evropě. Těsně před jezerem zastavujeme na benzince a jelikož je náš mezičas skvělý, rozhodujeme se, že si uřízneme kus ze zítřejší štreky. Cílem se tak místo ostrova na jezeře stává asi 100 km vzdálené město Mjölby u kterého by měl být kemp. Po další hodině cesty nacházíme kemp, který je po bližším prozkoumání takřka špičkový. Služby v kempu jsou placené od 1. 6. do 31. 8., takže dneska (1. 9.) spíme zadarmo. U kempu je menší jezero, ve kterém se

část expedice okamžitě po rozbalení stanů koupe, dále máme k dispozici luxusní sprchy, saunu (nezkoušeli jsme, jestli jede), toalety čisté tak, že by leckterá česká hospodyňka záviděla a plně funkční kuchyňku se sporákem a mikrovlnkou. To vše je volně přístupné a patrně otevřené 24 hodin denně. Takový kemp by v ČR vydržel maximálně 12 hodin... Navíc 2 kešky v areálu kempu jsou jistým příjemným bonusem. Po večeri zjišťujeme, že dnešní šance na spatření polární záře je přibližně 14 %, takže lze očekávat nějaké menší noční pozorování (nějak se to musí zamaskovat). Spát se půjde přibližně kolem 23. hodiny, zítra nás patrně nejdelší přejezd expedice – cca 750 km.

Den 4. (neděle, 2. 9. 2012) – Stockholm a Skuleskogen

Po příjemném probuzení ve stanu následuje obvyklá ranní procedura. Dnes máme králíčí snídani (mrkev, ředkvičky a další pro mě jedovaté pochutiny). Naštěstí jsem odhalil kus vysočiny, která zahнала hlad a paniku. Balíme a vyjíždíme po E4 na Stockholm. Cestou tankujeme na pumpě Shell, kterou bychom nejradši přejmenovali na pumpu Hell... Standardně přijíždíme na pumpu, přistavíme auta na stojany a začínáme tankovat. Najednou z okýnka na pumpě začala ječet ve švédštině pumpařka, takže jsme jí všechno rozuměli. Naše nevole jakkoliv reagovat ji pravděpodobně podnítila natolik, že začala hystericky rvát na celé kolo, vlasy se jí ježily na všechny strany a z úst jí šlehaly pekelné plameny. Po tomto jazykovém okénku jsme jí anglicky vysvětlili, že švédsky nerozumíme a ať nám to vysvětlí anglicky. Její odpověď byla doslova: „Ano, to vím. Máte jak zaplatit?“ Zdrčení krutostí ženské logiky a téměř neschopni slova jsme podotkli, že ano, že budeme platit kartou. Paní vší silou, kterou našla ve svém křehkém těle a která pramení jen z mrazivého vzteku, zabouchla okýnko a my mohli natankovat. Pravděpodobně národní zvyk nebo co. Po tankování jde Petr zaplatit a ejhle, špatný PIN, přestože to zkoušel dvakrát a byl si svým PINem stoprocentně jistý. Že by včerejší tankování na pumpě u nákupního centra zablokovalo jeho kartu, na které máme všechny naše expediční peníze? Nakonec jsem z batohu vylovil vlastní kartu a útratu zatáhnul. Situace vyžaduje neodkladné řešení a tak voláme na kartové centrum. Po asi deseti minutách se dozvídáme, že závada není na našem přijímači – mašinka, kterou mají na benzince jenom neodpovídá svými parametry standardům VISA. Ještě že tak. Sedáme do aut a frčíme dál na Stockholm.

Cesta probíhá bez dalších komplikací – dnešní den není moc zajímavý. Po objetí Stockholmu jedeme stále po dálnici E4 na sever, projíždíme Sundsvall a na dalším checkpointu těsně za ním se dozvídáme, že ho Petr přešel. Alespoň spolu se švédskými kolegy lovíme keš na odpočívadle a pokračujeme dál k národnímu parku Skuleskogen. V kolách máme už více než 740 km.

Po krátké zastávce na odbočce do národního parku pokračujeme asi 10 kiláků až ke vstupní bráně, kde přebalujeme věci a večeříme. Dál už se půjde dle rozhodnutí rady starších asi kilák a půl pěšky. Po vietnamské polévce té nejvyšší řady, která protáhne dutiny i zkušenému pojídači chilli papriček

z Dallasu, házeme bágly na hrb a hurá do parku. Cestou se střídá dřevěná lávka, která je místy silně klouzavá, s terénem „venku ze dveří“. Při čelovkách docházíme do místa určeného k táboření, stavíme stany, rozděláváme oheň a začíná oblíbená hra Aldebaranu „rotující lahve“. Po jedenácté usínáme, zítra nás čekají přírodní krásy Švédska.

Den 5. (pondělí, 3. 9. 2012) - Národní park Skuleskogens

Dnešní den nebyl událostmi zrovna nabitý, ale švédská příroda je vskutku nádherná. Podle jedné neověřené informace je prý národní park Skuleskogen zapsán do světového dědictví UNESCO (po prohlídce sice nechápu proč, ale budiž).

Vstáváme v 8 ráno a vydáváme se zpět k autům na snídani. Plán cesty samozřejmě vede kolem kešek a čítá kolem třiceti kilometrů. Spíše než popisováním cesty, které by vypadalo asi jako „šli jsme nahoru, pak dolů, doleva a potom zase doleva...“ bych poodhalil, jak to v národním parku funguje. Autem můžete přijet až ke vstupní bráně. V parku je celkem asi 10 na české poměry luxusně

vybavených chatek, kde můžete přespávat až 3 dny. V chatce je k dispozici většinou plně vybavená kuchyňka, palandy pro 6-12 lidí, kamna nebo krb na zatopení a hory naštípaného dřeva (viz galerie). Všude čisto, uklizeno – prostě taková chajda by u nás vydržela asi tak 6-12 hodin... Kompletně vše je zdarma a jediná logická podmínka je, že po opuštění se má chata nacházet ve stejném stavu jako při příchodu. Geniální, luxusní a funguje to. Po nahlédnutí do několika zápisníků v chatách zjišťujeme, že asi polovina ze zápisů je česky. Nejvíc nás asi pobavil zápis sdružení amatérských astronautů, tuším z Benešova.

Cestou parkem míjíme pár přírodních památek – velká skalní průrva nebo již nefungující a státem chráněná obydlí pračlověka. Na obloze řadí typicky severské počasí – svítí sluníčko a za dvě hodinky přichází déšť, který posléze střídá opět sluníčko. Největší událostí dne se tak stává Ivanovo mytí prdele ve sladkovodním jezeru, který se tímto prohlašuje za nejčistotnější zvířátko z celé expedice.

Kolem šesté odpolední přicházíme s pěti zápisí ve švédských keškách šťastní a celí utápaní do našeho kempu. Expedice se rozdělila celkem na 4 skupiny – na tzv. šerpa oddíl (který měl za úkol donést večeři z auta), firemen skupinu (já a Filip jsme rozdělávali oheň), velitelský oddíl – též zvaný Brutallführergruppe (tvořen jedním člověkem – Petrem – který do toho všem neustále kafal) a na nefakčenko spolek (ti co seděli a

dívali se na všechny kolem - tato skupina byla nejpočetnější). Nejspíše za pomoci temné magie, astrologie, zapovězených šaolinských praktik a tajných zaříkávadelfických čarodějů (jelikož vařil Petr) se nám za hodinku podařilo uvařit docela slušná večeře. Dnes máme mezinárodní kuchyni - texaský guláš s koňským masem a těstovinami – jídlo, které se jinde na světě nevyskytuje. Po večeři nastává totální veget – sedíme všichni u ohýnku, hřejeme se a po příchodu šerpa oddílu second edition, který z aut přinesl zásoby piva a lihu, stoupá nálada jak po exponenciále. Vzduchem kolují černé historky a tak se dozvídáme spoustu zajímavých a důležitých věcí – např. kde je v Praze erotické kadeřnictví nebo proč se našemu řidiči Tomášovi přezdívá „Kapitán ponorek“ – souvislost s Labem a potápěčím se vozidlem je čistě náhodná. V lehkém opojení a s unaveným tělem usínáme po desáté večerní.

Den 6. (úterý, 4. 9. 2012) – Na sever do Pažravy

Po krásné noci se budíme do chladného rána, balíme stany a prcháme k autům na snídani. Miňonky a čaj zvednou náladu – to bylo pravděpodobně záměrné, jelikož hned po odjezdu musíme nabrat pohonné hmoty. Jedna z věcí, kterou Čech pravděpodobně nemůže pochopit, je systém tankování ve Švédsku. Nejdříve se po minulých zkušenostech opatrně ptáme, jestli můžeme natankovat všichni a pak to najednou na kase zaplatit. Tento zcela jednoduchý proces je ve Švédsku prakticky nemožný – pokud chceme platit kartou, musíme brát ze stojanů, kde se kartou platí. Inu dobrá. Po chvilce tankování zjišťujeme další veselou novinu – na jedno použití platební karty nelze nabrat pohonných hmot za více jak 500 SEK (přibližně 33.4 litru nafty). Poté je karta z nepochopitelných důvodů na 24 hodin zablokována na jakékoliv benzínce ve Švédsku. PROČ? Nakonec posbíráme dohromady 5 karet a nabereme plné nádrže. Bohužel za každé placení kartou na benzínce strhne z karty dalších 30 SEK (asi 90 Kč). Alespoň v systému čerpacích stanic je naše republika dál než některé ostatní země EU.

Cestou do Pažravy (švédsky Pajala) nás stihne několik zážitků v jinak nudném celodenním přejezdu. Při přejíždění mostu Mäblablaba na nás útočí dvojice Gripenů švédské armády, přibližně 200 km před Pažravou poprvé potkáváme stádo sobů, kteří se pasou kolem cesty, a necelých 100 km před cílem dnešní cesty překračujeme polární kruh! Hustý déšť ani kosa jak sviňa nikoho neodradí, a tak boucháme dvě flašky bohemky a připijíme na zdar expedice.

Cesta do Pažravy není daleká. V nehostinném severském počasí nás v kempu vítá čistá, teplá a vybavená chatička s internetem. Luxusⁿ. Po dvoudenním odloučení od sprch bereme umyvárnu útokem. V devět večer zasedá válečná porada a řeší se zítřejší program – na kosmodrom v Kiruně se pravděpodobně nepodíváme, jelikož nás tam nikdo nepustí a pásmo ochrany kolem je tak široké, že bychom museli zbytečně riskovat. Po schůzi se tak naše 4 chatičky proměnily ve 4 internetové kavárny, které byly v provozu do brzkých ranních hodin. Pozorovat se dneska kvůli neustávajícímu dešti opravdu nedá...

Den 7. (středa, 5. 9. 2012) - Útok na Kirunu, kosmodrom a Lofoty

Počasí si z nás doslova dělá ... srandu. Včera o půlnoci ještě pršelo, dneska ráno je vymetená obloha a sluníčko svítí jako by se včera nic nedělo. Po sbalení všeho opouštíme kemp a zažíváme opět černý sen naší expedice – tankování pohonných hmot. Tentokrát to ovšem dopadlo podezřele hladce – třeba se blýská na lepší časy. Opouštíme Pažravu a kousek za ní nás čeká nepříjemné překvapení v podobě dopravní značky „práce na silnici“ s dodatkovou tabulkou 0.2 – 26 km. Najíždíme na tankodrom a vypínáme CD přehrávač, který nemá anti-shock. Na této polní cestě dosáhlo naše přibližovací neuvěřitelného výsledku, když v nestřežené chvíli předjelo postarší Porsche 911! Přibližně za dalších 200 kilometrů dorážíme do Kiruny, města železné rudy a kosmodromu ESA. Počasí nám vyloženě přeje – krásných 6 °C a silnější vítr je příjemným osvěžením pro všechny členy expedice. Navštívíme chrám Kyrka, který byl dříve veškerým kulturním střediskem Kiruny (kostel, radnice, ...). Podle slov Petra byl nedávno celý přemístěn asi o 3 kilometry kvůli rozpadajícímu se městu v důsledku extrémní hornické činnosti – evidentně tyto problémy nemá jenom Ostrava.

Čas obědu a my bereme místní bufáč útokem. Dnes vyzkoušíme tradiční švédskou kuchyni v restauračním zařízení Sybilla která prorokuje (vzhledem k tomu, že běžná porce je bigburger se slaninou, velká porce hranolek a cola), že se z toho všichni .... Zcela nasyceni a dobře naladěni se vydáváme prozkoumat další části města. Nacházíme pomník horníkům (na kterém byla krásná keška) a taky raketu Maxus, která připomíná nedaleký kosmodrom. Největším úspěchem odpoledne je nález švédské lékárny (lékárna se švédsky řekne Systembolaget) a nakoupili nejdůležitější léky. Dobrá nálada celé expedice exponenciálně vzrůstá.

Ve 14:00 máme sraz u aut a expedice se dělí na 3 části podle účelu následující cesty. Velitelský vůz (Vláďa, Filip, Ivan a Petr) jede co nejrychleji na místo našeho dalšího ubytování, aby stihli majitele bungalovu a ten jim mohl předat klíče. Experimentální vůz č.2 (Dan, Ondra, Tomáš a já) vyrážíme prozkoumat kosmodrom v Kiruně i přes fakt, že nemusíme vidět vůbec nic. Zbytek výpravy se nasoukal do přibližovacího a má za úkol nakoupit potraviny na příští 4 dny. V tento moment je osud celé expedice nejistý. Splní všechna auta svůj úkol? Dorazí všechna do asi 300 km vzdáleného bungalovu? A co na to Jan Tleskač?

Kosmodrom Evropské kosmické agentury je od Kiruny vzdálený přibližně 35 km. Cestou míjíme komunikační středisko s obří parabolou a přijíždíme až k vrátnici. Tam naše nadšení končí – dovnitř nás samozřejmě nepustí a návštěvnické centrum je zavřené. Fotíme

alespoň modely raket, co jsou roztroušené kolem, a vzdálené radary u kosmodromu. Ondrův nápad odvézt sebou střední část trupu sondážní rakety Maxus na tažném zařízení Petrova auta nakonec neprošel a tak si jdeme alespoň lehce zchladit žáhu na obřím komunikačním satelitu. Stavíme auto u jedné z mnoha závor a zvolna kráčíme po polní cestě. Plot ani cedule s nápisy jako „ACHTUNG!“ nebo „WARNING!“ nikde nejsou a tak pronikáme dál do lesíka. Asi dvacet metrů od závor vidíme v dálce podezřelé zařízení, které připomíná 360-ti stupňovou kameru a tak příští kroky zvažujeme. Po dalších dvaceti metrech se odněkud z dálky ozval ženský hlas, který něco rázně říká do reproduktoru a nám tuhne krev v žilách a mírně dřevění nohy. Přišli na nás! Průnik neúspěšný, tým alfa volá základnu, vracíme se do vozidla. Naše následující konverzace se silně točí kolem sirén, vojenského přepadového komanda, těžkých kulometů a českého konzulátu ve Stockholmu. Na zpáteční cestě kolem řídicího centra pouze lehce přibrzdujeme a z okýnka pořizujeme poslední snímky paraboly. Doufáme, že paní z reproduktoru pouze oznamovala konec polední pauzy a svižně sázíme do GPSky souřadnice bungalovu.

Hranice Švédska a Norska je nejenom státní záležitostí, ale především je poznat na okolní krajině, která se velmi rychle mění z monotónních švédských smíšených lesů na rázné skalnaté norské hory. Počasí je čím dál tím horší a tak je i jinak oblíbené focení z auta zcela nemožné. Dle pokynů Petra Velikého nemáme objíždět fjord, u kterého je bungalov, ale použít trajekt, který nám zkrátí cestu asi o 30 kilometrů. Před osmou hodinou večerní přijíždíme na Lofoty – naše GPSka se opravdu vyznamenala, když před cílem zahlásila: „Pokračujte asi jeden kilometr a pak se nalodte na trajekt.“ Ta holka měla pravdu, jiné cesty není.

Nalodíme se na trajekt a na pokyny cháróna budeme platit kartou v kanceláři. Cesta trajektem je pro nás stále něco exotického a tak si na horní palubě hrajeme na Titanic. Přibližně 3 kilometry od přístavu dojíždíme jako poslední do bungalovu. První dojem z chajdy je ohromující, příští tři dny budeme žít v luxusu. V rámci vybavení máme totiž k dispozici pokojíky s postelemi, velkou plně vybavenou kuchyni, koupelnu, kterou by mohl leckdo závidět (součástí je i vana s vířivkou),

projektor s plátnem a domácím stereem, plazmu s úhlopříčkou, která patrně zasahuje do několika časových pásem a balkon s výhledem na celý Gullesfjord. Kdyby náhodou někoho zajímalo, kde budeme příští tři dny přebývat, tak souřadnice jsou: N 68°41.750 E 015°57.722 (stačí hodit do maps.google.com a pak se divit).

Ve 22:00 zasedla válečná porada a Petr všem vysvětlil, jak budou následující tři dny probíhat, co jsou to polární záře, jak vznikají a jakým způsobem je budeme pozorovat. Všechny zvědavce odkazují na web Aldebaranu (http://www.aldebaran.cz/actions/2002_aurora/aurora.html), kde se lze dozvědět vše potřebné (Pozor! Na české wikipedii je povídání o polárních zářích blbě, na 557 nm září zeleně kyslík a ne dusík, jak uvádějí.). Pro nás jsou důležité především dvě věci. V první řadě je to hodnota Kp indexu, který klasifikuje změny geomagnetického pole a je tedy jistým pravděpodobnostním ukazatelem výskytu polárních září. Stupnice Kp indexu je desetidílná - 0 je naprostý klid a 10 odpovídá historickému maximu. Pro možnost vzniku polární záře je potřebná hodnota Kp indexu 3 a vyšší (hodnotu lze spolu s mnoha fotkami polárních září najít na www.spaceweather.com). V řadě druhé potřebujeme alespoň polojasnou oblohu, aby bylo něco vidět. Ve 23:00 hustě prší a Kp index je na stupni 2. S Filipem a Vládou se alespoň snažíme rozchodit jejich přijímač nízkofrekvenčních vln, na kterém bychom měli zaznamenávat projev polárních září i za nepříznivého počasí.

Půlnoc. Venku prší a tak si musíme příjemné prostředí alespoň uměle vytvořit v bungalovu. Dnes je asi výskyt polárních září stejně pravděpodobný jako příchod Kalbamana, legendárního superhrdiny všech kaleb. Hlídky začínají konat svou povinnost a ostatní jdou spát.

Den 8. (čtvrtek, 6. 9. 2012) – Lofoty - První den pozorování

V noci se hodnota Kp indexu pohybovala mezi stupněm 2 a 3, jednou se dokonce na chvíli vyhoupla i na čtyřku. Zato počasí je konstantní - prší, prší, jen se leje.

Individuální budíček a snídaně způsobily, že se kolem desáté soukáme z pelechů. Po jídle se skupinka dobrovolníků vydala na průzkum přístavu a přilehlého okolí s nadějí, že vyhandlují od místních rybářů slušnou večeři.

Zbytek tráví dopoledne poflakováním a opravou přijímače NF vln. Příčinu silného šumu zatím neznáme a to nepomohly ani dva základní inženýrské postupy opravy čehokoliv: 1) Když se to hýbe a nemá se to hýbat, tak Gafa (Duct tape). 2) Když se to nehýbe a má se to hýbat, tak WD40.

Silnou příčinou melancholické nálady celého družstva je internet, který je v bungalovu zajištěn pomocí mobilního 2G modemu. Považovat toto připojení v dnešní době za internetové je stejné jako považovat České dráhy za příjemný a slušný podnik.

Po obědě se s Vládou vydáváme odlovit nejbližší, pět kilometrů vzdálenou kešku. Pokus byl neúspěšný, i když jsme místo třikrát obrátili vzhůru nohama. Místní počasí je vážně zrádné a nevyzpytatelné – cestou mi třikrát dokonale zmokla a uschnula pláštěnka.

Večeře a příprava na večerní pozorování se nese v duchu nicnedělání, lenóry a prokrastinace. Na obloze je stejně jako včera vidět maximálně souhvězdí Rektus Major, Kp index opět na trojce, předpověď počasí silně nepříznivá... Třeba se to v noci nějak vybere.

Den 9. (pátek, 7. 9. 2012) – Harstad a druhý den pozorování

V noci jsme mohli číst z oblohy maximálně Jiráskův a jeho Temno. Kp index na bodu mrazu a v našem fjordu hustá deka oblačnosti. Dokonce ani Kalbaman nedorazil (a to ho někteří jedinci silně vzývali). Ráno vstáváme lehce před desátou a po individuální snídani zasedá válečná porada, která rozhoduje o dnešním programu. Po konečném a platném hlasování (7:7) se naše expedice demokraticky láme na dvě skupiny. První míří přes horská jezera do Harstadu (v podstatě hlavní město Lofot) a druhá jede na jih objevovat krásy Lofot. Zítřa bychom se měli prohodit, aby nikdo o nic nepřišel.

Lehce po jedenácté opouštíme základnu a vyrážíme na sever. Po průjezdu kolem několika horských sladkovodních jezer (je úžasné na jak krásná místa vás dokáže zatáhnout láska ke geocachingu ☺) se dostáváme do „hlavního města“ Lofot – Harstadu. Naším cílem se stává armádní pevnost Trondenes Fort ve starém městě, kde je umístěn tzv. Adolfkanon (40.6 cm SK C/34 gun), německý námořní kanón, který Němci používali k obraně pobřeží. Po příjezdu k vojenské pevnosti

(která je dodnes využívána norskou armádou) však zjišťujeme, že je po sezóně (končí 31. 8.) a na kanón nás nikdo nepustí ani nahlédnout. Obcházíme tedy alespoň starší kyrku, lovíme keš a jedeme do města. Po menším problému s parkováním (nikomu se nechce platit) se brouzdáme přístavem. Přichází čas obědu a s ním i šok, který je pro Čecha větší, než troška sněhu v Praze – všude je příšerně drahé. No, ono ceny jsou vlastně stejné, až na fakt, že 1 NOK je 3,50 Kč. Postupně přicházíme na to, jak i chleba se sýrem či přihřátým karbanátkem dokáže lahodit našim chuťovým buňkám. Průzkum města pokračuje a kešky na kontě stoupají. Poblíž mola nacházíme vylovenou a vykuchanou britskou minou Mark 17. Na další tápání už není čas ani nálada, a tak nasedáme do aut a vyrážíme směr domov. Cestou zpátky se ještě na chvíli zastavujeme u moře v anonymním fjordu a pořizujeme další krásné fotky okolní přírody.

Po večeři a nezbytné očištění opět sedláme stroje a kolem jedenácté vyrážíme nahánět díry po celých Lofotech. Počasí v našem fjordu totiž stojí za prd, Kápěčko je na trojce a meteoropředpověď slibuje asi 60 kilometrů na jih 19 % oblačnosti. O půlnoci dojíždíme nažhavení na místo činu a po mírném prozkoumání terénu nadšení klesá na bod mrazu (přibližná okolní teplota). Nad námi je hustá deka a nic nenasvědčuje tomu, že by se mělo cokoliv změnit. Tuhneme na místě přibližně půl hodiny, než padne další manažerské rozhodnutí – zkusit to o 20 kilometrů dál (snímky z radaru vypadají opět slibně). A to byl další omyl dnešního večera – žádný nebeský převrat se nekoná. Přibližně po čtvrt

hodině dalšího pozorování se nad mraky mihne něco mírně zeleného a z pořízené fotky (zelený mrak) lze usuzovat na první pozorovanou polární záři naší expedice. Juchů... Aby však došlo alespoň k nějakému naplnění – u našeho stanoviště staví policejní auto. Na každé správné aldebaranní

expedici totiž nesmí chybět alespoň mírumilovný střet s policií – záleží na tom, kolik dobré vůle má jedna či druhá strana. Z krátkého rozhovoru s příslušníkem se dozvídáme hned několik důležitých informací – v okolí řádí banda na vykrádání chat a jezdí v bílé dodávce s polskou značkou (a naše přibližovadlo se jim moc líbilo), dnes je špatné počasí na pozorování polárních září (policie je všude stejně pohotová) a že nejlepší počasí na pozorování je v prosinci a lednu (a všude stejně užitečná). Po rozloučení a popřání šťastné cesty i my balíme a míříme do teplých postelí.

Den 10. (sobota, 8. 9. 2012) – Lofoty všude, kam se podíváš

Ráno je ještě ospalejší než včera - někteří se doslova nutí ke vstávání (včetně mě). Po obvyklé ranní proceduře nastává další domlouvání denního plánu. Druhá skupinka si přes večer vymyslela výlet do Andenes (třetí velké město na Lofotech), kde by se mohli zúčastnit velrybího safari (které jednoho vyjde na 870 NOKů). Naše druhá půlka, ze které se stala třetina, míří na krásy Lofot směrem na jih. Výlet je to nenáročný a díky počasí, které nám přeje, nádherný. Cestou na jih zastavujeme u neznámých fjordů, fotíme a obdivujeme krásy přírody. Člověk by fakt nevěřil, co všechno může příroda vymyslet.

Cestou se zastavujeme ve Svolvaeru, největším jižním městě Lofot. Po krátké procházce okolí (ono kromě přístavu toho tady vážně moc k vidění není) doplňujeme zásoby v místním obchodňáku MegaCOOP a vyrážíme dál na jih.

Podle radaru nám sem druhá skupina posílá nepěkné počasí, a tak míříme dál na jih, kde by to mělo alespoň chvilku vydržet. Přibližně po hodině jízdy zastavujeme, abychom si udělali krátký výlet do okolí. Po pár stech metrech ale začíná pršet a naše výprava si hraje v místním rašeliníšti na Krále Šumavy. První pokus o průnik neúspěšný. Alespoň krátká procházka se nám vydaří až na zpáteční cestě, kdy jdeme

obhlédnout živelné vodopády. Znavení cestou se přibližně v půl sedmé vracíme na základnu. Od druhé skupiny se dozvídáme, že těsně nestihla velrybí safari a že alespoň viděli stádo sobů. Podle paní, která soby chovala, by mělo být dneska jasno (podle Ivana to předpovídala zde nepublikovatelným způsobem), tak snad se zadaří.

K večeri je šamanský eintopf po ďábelsku - Petr je totiž „chilliholik“. A když si při večeri u stolu tiše šeptáme a skrytě se těšíme, že při takovém záhulu mu jeho chilli brzo dojde, prohlásil s nadšením, že se předzásobil a má ještě 10 sáčků. Alespoň zahřeje...

Po ohnivé večeri se řeší vstup do muzea polárních září, kam máme zítra namířeno. Budeme si hrát na bandu studentů nebo z šestnácti lidí uděláme 4 veselé rodinky? Vzduchem zaznívají pokřiky jako „Lucko, budeš moje manželka.“ a nebo „Kdo chce být moje děťátko?“. Tohle nám asi v univerzitním muzeu nesežerou. Ve 21:00 se stal zázrak! Na obloze je vidět hvězda! Kp index je však stále na dvojce (tzv. na dvě věci). Navíc to podle analýzy slunečních skvrn vypadá, že budeme mít utrum po celou dobu našeho pobytu za polárním kruhem. I přesto všechno stavíme hlídky a zbytek expedice usíná.

Den 11. (neděle, 9. 9. 2012) – Tromsø a drsný sever

V noci sice bylo téměř jasno, ale to bylo tak asi všechno. Budíček v 7 je krajně nepříjemný – jestli to tak půjde dál, stanou se z nás brzo chroničtí insomniaci. Balíme celý bungalov a po deváté hodině opouštíme Gullesfjord směrem na Tromsø. Při první zatáčce nás lehce mrazí kolem páteře – přes noc sněžilo a vrcholky hor jsou teď krásně pocukrované snížkem. Možná bude malý problém v tom, že máme letní gumy...

Cestou potkáváme další rodinky sobů, tentokrát velká stáda čítající kolem šedesáti jedinců. Příroda je tady opravdu nádherná.

Kolem třetí hodiny odpolední dojíždíme do „hlavního města“ norského severu – do Tromsa. Celé město se nachází na ostrově a je od zbytku světa odděleno krásným obloukovým mostem. Vjíždíme do tunelu, který se nachází pod městem, a velmi nás překvapuje dopravní značka symbolizující kruhový objezd. „Cože? Kruháč v tunelu?“ Projíždíme ne jedním, ale třemi kruhovými objezdy a zanedlouho se vynořujeme kousek před univerzitním muzeem. Tromsø pro nás je a asi i zůstane městem překvapení.

Jen co vlezeme do muzea, tak nás plynulou čechoslovenštinou přivítá průvodce Michal. Po krátkém rozhovoru se dozvídáme, že byl nejdřív v Tromsu na Erasmu a poté se sem díky své vedoucí dostal natrvalo. Michal ovšem není žádný amatér – zná Aldebaran a dokonce i Jirku Hofmana, se kterým se údajně jednou potkal v Helsinkách. Aby toho nebylo málo, vmísí se do

rozhovoru i druhý průvodce Pavel (Čech jak poleno), který se pro změnu dostal poprvé do Norska stopem. Jelikož jsme krajané (a jelikož jsme si o to řekli), dostáváme slevu na vstupné a později i zaměstnaneckou cenu kafe v místní kantýně. Na naučné tabuli nám Michal v krátkosti demonstuje, jak vznikají polární záře a pak se dostáváme k tomu nejdůležitějšímu – funkční terrella – přístroj, na kterém Kristiaan Birkeland poprvé demonstroval vznik polárních září. S tím chytrým pánem to vůbec skončilo špatně – jako se všemi vědci, které doba nepochopí.

Vysvětlení procesu vzniku polárních září mu na počátku dvacátého století nikdo nevěřil (ani s funkční terrellou) a prakticky jediný, kdo se za něj postavil, byl švédský fyzik Alfvén. Z celoživotního boje s nepochopením a odmítáním druhých byl tak zdeptaný, že spáchal sebevraždu. Dnes je to největší norský vědec a je vyobrazený na jejich dvoustovce. Samotná terrella je prostě koží! Ve vakuové komoře je umístěný magnet, který napodobuje magnetosféru Země. Sluneční vítr je tady simulován pomocí elektronového děla. Když se to celé smontuje a vyšetluje, tak se na magnetu objeví krásné aurorální ovály, které svítí fialovým světlem. Taky si musím doma jednu postavit! To prostě nemůže být těžké – na vakuum seženu vývěvu, magnet udělám pomocí větší cívečky a elektronové dělo se dá vykuchat ze staré obrazovky. Vaříme půl hodiny na 200 °C.

Po důkladném nafocení a natočení terrelly ze všech možných, nemožných a dokonce i absurdních pozic, nás Michal zavedl do univerzitního minikina, kde jsme shlédli těžce motivační patnáctiminutový trhák o polárních zářích. Dneska nejdu spát! V rámci další expozice můžeme vidět výjevy z norského života v divoké přírodě – vůbec nechápu, jakým nástrojem dokázali přinutit všechna ta zvířata, aby jim tak dlouho absolutně nehybně pózovala.

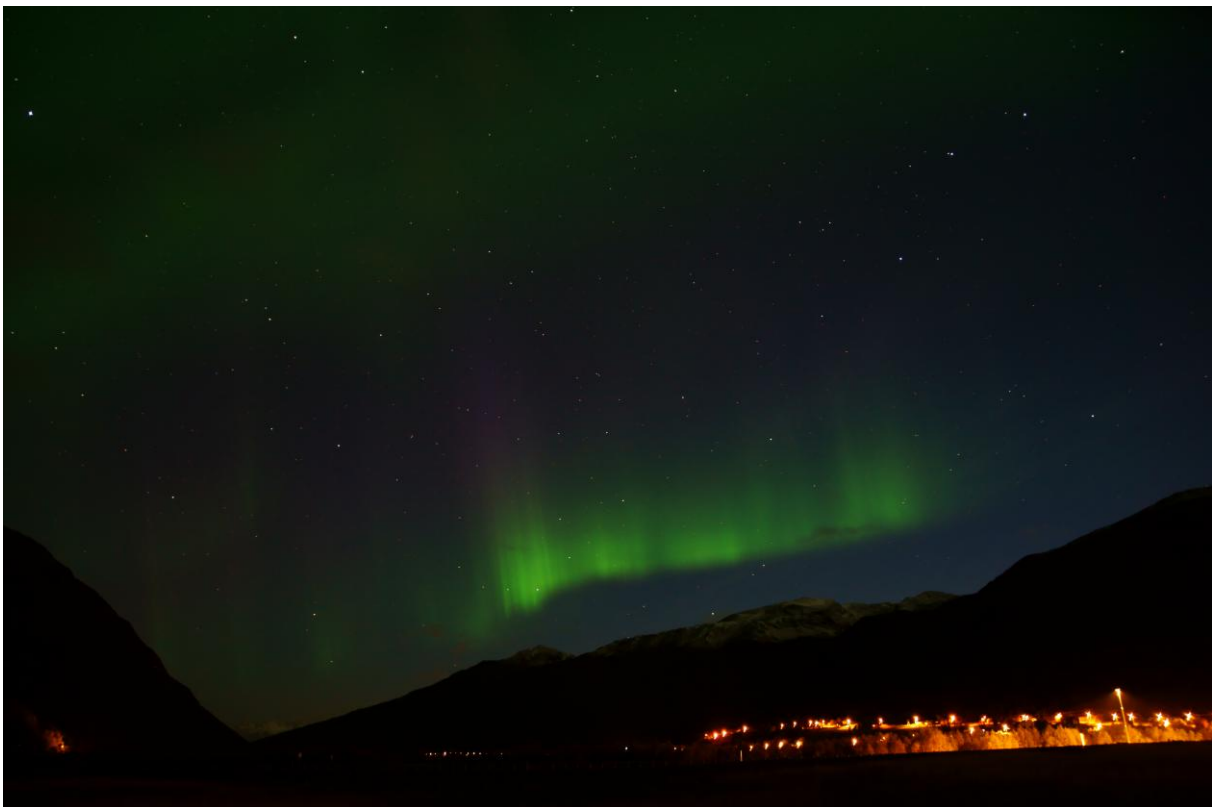

V pět se loučíme s Michalem a Pavlem, nakupujeme kupu suvenýrů a míříme do centra města. S Vládou a Filipem už takřka automaticky vytváříme skupinku, která poznává města svérázným způsobem. Ulovili jsme celkem 4 kešky a viděli prakticky všechno, co šlo. V pět sedláme koně a cváláme do kempu.

Z vlastních zkušeností usuzuji, že naše expedice je postrachem všech recepčních – další slečna, která byla zmatená jak lesní včela. Až po té, co jsme jí dali všechny papíry o rezervaci a doslova prstem ukázali na celkovou cenu za noc, se vzpamatovala a s úsměvem prohlásila, že to by šlo. Po otevření dveří od chatičky na nás zaútočí příšerná kosa (ono venku to není o moc lepší, přibližně 2 °C). Jímá nás šedá závist, když se dozvídáme, že v Praze dnes padl teplotní rekord – baboletních 30 °C. Zapínáme topení, plotýnku u sporáku, nabíječky na baterky a notebooky, na kterých necháváme vyčíslovat pí na 1e10 desetinných míst. Když už je v chajdě přijatelněji, ohříváme chudou večeři – půl plechovky rozvařených těstovin na osobu – náčelník patrně zapomněl vynásobit zásoby dvěma. V každém případě lepší než drátem do oka. Ve 22:00 je válečná porada, kde se dohaduje plán na zítřek a rozpis hlídek. Počasí je sice přijatelné, ale kápéčko mrzne a předpověď vypadá bídně. Teplý čaj s rumem a jeden díl StarGate na dobrou noc navodí domácí atmosféru, a tak po půl dvanácté spokojeně usínáme.

Den 12. (pondělí, 10. 9. 2012) – Směr sever, směr Nordkapp!

Vyšlo to! Ta stará severská čarodějnice, která věštila počasí tak, že sáhla sobovi na koule, měla pravdu! Ještě jsem ve spacáku nezavřel druhé oko a už nám Ondra buší na dveře jak přepadové komando Ministerstva vnitra. „Vstávejte, venku jsou polární záře!“ S pomyšlením na dobrý pokus o vtip se nevěřičně soukám ze spacáku a jdu omrknout situaci. Před chatkou mě přepadává Petr, který osobitě máchá rukama ve vzduchu a nepublikovatelným způsobem mi ukazuje, kde je aurorální ovál a kde se začínají tvořit polární záře. S každým radši ještě pro jistotu zatřese a se slovy „Ty debile, támhle!“ nás probouzí ze stále trvajících polospánku. Má pravdu v tom, že pokud člověk polární záři v životě neviděl, tak napoprvé je to daleko obtížnější. Pak už ji ale uvidí pokaždé, místy i tam, kde není. Jakmile si však moje oči zvykly na tmou, začíná slovy nepopsatelné přírodní divadlo. Nad hlavou se nám táhne rozzářený aurorální ovál a nad obzorem začínají tančit závoje polárních září. Celé představení trvá přibližně dvě hodiny a my máme lístky do první řady. S fotografy není řeč a zbytek hlasitě povzbuzuje polární záře k větším výkonům. O poločase boucháme šáňo a připíjíme na polární záře. Druhá půle byla ještě povedenější a Aurora předvedla několik nádherných akcí. Nálada expedice rázem změnila směr o 180 stupňů a s nadšením z nevšedního zážitku jdeme za svítání zpět do teplých spacáků.

Budíček v osm ráno je tak úplně o něčem jiném. Nevyspaní ale s úsměvem na tváři balíme věci a snídáme další poddimenzovaný příděl – čtvrt krabičky bramborového salátu a pár krajíčků chleba. Asi brzo zahájíme protestní hladovku. Cestou na Nordkapp potkáváme další hejna sobů (některé dokonce i se sebevražednými sklony) a tak párkrát stavíme a pořizujeme fotky čumících sobíků.

Dobrou náladu absolutně zničí nepěkná zpráva o stavu našeho přibližovadla – na benzince v Altě zjišťujeme, že z levé přední gumy na nás pokukují dráty a pravá guma to má taky za pár. Měníme alespoň jedno kolo za rezervu a začínáme se modlit, abychom na Nordkapp vůbec dojeli. Cesta je to totiž nejenom neudržovaná, ale i klikatá a místy pěkně exponovaná. Obvyklou veselou náladu vystřídal hrobové ticho a všichni napjatě poslouchali techno z motoru. Jednou za sto kiláků stavíme a gumy kontrolujeme – zatím všechno v pořádku. Kolem půl páté vjíždíme do Nordkapp tunnelen – přes 6 kilometrů dlouhý tunel, který je v nejnižším místě 212 metrů pod hladinou moře. Tunel spojuje Nordkapp se zbytkem světa a ještě donedávna byl docela mastně placený (Petr se zmiňoval přibližně o částce 1000 Kč na jedno auto). V 17:00 dobývá expedice Aurora Nordkapp, nejsevernější místo Evropy – N 71°10'21''. Návštěvnícké centrum má zavřeno (od 1. 9. otevřeno pouze do 15:00), a tak se všichni vrháme k obřimu glóbu, který je symbolem spojení celého světa na Nordkappu. Po této nutnosti se brouzdáme po okolí, obdivujeme nedalekých 7 masivních „mincí“, symbolizujících přání celosvětového míru (vyobrazené plastiky byly motivovány dětskými kresbami), s Vládou lovíme naši nejsevernější

kešku, užíváme si krutého severního větru a před odchodem ještě fotíme stádo sobů, kteří se na nás přišli podívat až na Nordkapp. Mimochodem, na Nordkappu je mimo tradiční kešku ještě jedna earthcache a na ní, díky shodě náhod, máme s Vládou co-TTF (třetí nález od publikování keše)! A mimochodem podruhé (díky Adamovi Hořčicovi, který mě na to upozornil) – na Nordkappu je stálá 360° webkamera, která dělá jednou za deset minut snímek, a která nás cvakla přímo v okamžik, když se fotíme u glóbu. Na výsledek se můžete podívat zde: http://nordkapp.livecam360.com/cam3/data/foto_original/2012/09/2012_0910_171000.jpg .

Radost už nám kazí pouze současný stav našeho auta. Zítra ráno zkusíme sehnat v Honningswagu nějaký autoservis a přemluvit místního mechanika, aby nám nějaké gumy střelil. Po Nordkappu přejíždíme ještě k nedalekému přírodnímu útvaru - Kirkeporten, neboli norská Pravčická brána. Nedosahuje sice takových rozměrů jako ta naše, ale za to je přímo u Barentsova moře. Nedaleko od ní je ještě velmi netradičně zvrásněný kus skály, takže duše geologa plesá a Čech je rád, že je to zadarmo a nemusí dvakrát dolu a nahoru. Samozřejmě, že je tam taky keška ;)

A pak to přišlo. Z chlapského poslušování a vytahování se stala realita a naši tři „odvážlivci“ (no, na místě jsme jim říkali úplně jinak) Michal, Tomáš a Filip se vydali na pseudopláž v Barentsově moři. Odhodlání střídá amok a tak na poslední otázku „Tak co, jdem na to?“ už nikdo nečeká na odpověď a radši rychle stahuje trenýrky. Na Adama bez Evy se všichni tři vrhají vstříc vlnám moře a vzduchem se ozývají výkřiky, při kterých tuhne krev v žilách. Jó, jo, dovolená u moře má vždy svoje kouzlo. Tomáš sice tvrdil, že v květnu ve Skotsku to bylo ještě studenější, ale zbytek „beachboys“ to spíše přisuzoval celkovému odkrvení mozku z důvodu přítomnosti něžného pohlaví, kvůli kterému se do Atlantiku vrhal. Těm nejotužilejším to vydrželo minutu, než i oni sami uznali, že srandy bylo dost a teď je potřeba začít myslet zpátky v realitě. Po použití ručníku jménem tričko jim můžeme vrátit občanky a prohlásit je opět za svéprávné. Míříme zpátky k autům a pak direkt k hotelu, který je od Nordkappu necelých 25 kilometrů. Dnes si užijeme noc v luxusním hotelu, kde máme v ceně dokonce i snídani. Pche, neví, co dokážou hladoví Češi!

Slečna na recepci je opět zmatená jak Japonka v centru Prahy – nejenom, že nemá pokoje, které jsme si zarezervovali, ona dokonce ke sčítání míst v náhradních pokojích používala kalkulačku. Úroveň norského školství v tomto případě nelze komentovat. Po zabydlení v kamrlících se u večere (dnes máme další mňamku – texaský eintopf. Proč mám kakva pocit, že každé jídlo na expedici musím cítit minimálně dvakrát?) sešla válečná porada. Kvůli stavu našeho přiblížovadla se na pozorování nikam nepojede a místo toho se po desáté hodině vyškrábeme na nejbližší kopec.

A tak se i stalo. Kopeček nad hotelem byl z druhé strany odstíněný od světelného smogu města a my mohli začít rozestavovat fotoaparáty a čekat. Po pár davových sugescích se dravá nálada uklidňuje a místo krytek foťáků se otvírají vršky lahví s léčivem. Nebe je čisté, Kp povyskočilo na dvojku, aurorální ovál se nás mírně dotýká, takže nezbyvá než čekat. A tak jsme tam seděli do půlnoci a prd. Vracíme se do hotelu, stavíme hlídky a jdeme spát. Tedy, jde spát zbytek expedice, dnes jsem to vyfáslul já.

Jelikož stav počasí a výskytu polárních září se nedá kontrolovat zevnitř hotelu, vyšli jsme si s Vládou na kratší procházku se specifickým cílem. Po asi dvaceti minutách chůze a dalších deseti mírného lezení padla i keška v Honningswagu. Cesta ale měla pozitivní přínos i pro ostatní členy expedice – našli jsme ve městě pneuservis, kam můžeme zítra odvézt přiblížovadlo.

Po příchodu na pokoj musíme konstatovat, že naše útulné místo na spaní smrdí víc než namoklý cirkus. Ono se to nějak vsákne...nebo radši ne. Po předání hlídky Ondrovi se ve dvě noci konečně i já dostávám na pár hodin do postele.

Den 13. (úterý, 11. 9. 2012) – Suomi sú oni

Ranní těžké rozleповání očí se už stalo rutinou. Dnes jsme si trošku přivstali, abychom mohli konečně pořádně posnídat, když už je ta snídaně v ceně ubytování. Po osmé hodině se vracíme na pokoj a za silných různorodých tělesných zvuků balíme. Naše expedice se v moment odjezdu opět rozdělila – Vláďa jel se svým autem zajistit ubytování v příštím kempu a cestou měl za úkol nakoupit ve Finsku jídlo na další dva dny. No a zbytek vyjel vstříc novým gumovým zážitkům. Za benzinkou na honningswagské „main street“ nacházíme nadějný autoservis, kde by se podle vystavených vzorků daly sehnat gumy i na tank. Naši velikost sice nemají, ale po krátkém vyjednávání bereme gumy o centimetr menší. Ještě mírně srazíme cenu na úkor kvality a jde se přezouvat. Celkově to vyšlo (včetně práce mechanika) na 2030 NOK, což není z nejlépejšího kraje, ale vzhledem k situaci lepší než drátem z gumy do oka.

Před jedenáctou opouštíme Honningswag a vydáváme se směrem na Finsko. Cestou nám celou dobu

prší a tak z večerního pozorování asi moc nebude. Přibližně ve tři odpoledne přijíždíme na hranici, kde nás stává celník a má logicky vysoce konzistentní otázky – jako třeba jestli pašujeme cigarety (ano, budeme norské superdrahé cigarety pašovat do Čech a když už budeme tak střelení, tak mu o tom budeme vyprávět román) nebo jestli vezeme nějaké ryby (Proč a co je mu do toho?) a podobně. Po letmém nahlédnutí do zavazadlového prostoru pokračujeme směrem nejbližší finský hypermarket.

Trvalo to asi dalších osmdesát kilometrů, než se naše část expedice proměnila v živelnou pohromu připomínající nálet hejna divokých kobylek – hypermarket nalezen! Jako zajímavost lze uvést fakt, že jsme se všichni zcela náhodou setkali u regálu s pivem. Spokojení a „nacucaní“ jako dobře přísáté klíště vyrážíme k našemu dnešnímu ubytování.

K cíli mohly chybět asi tři kilometry, když naše přibližovaldo zastavuje Vláďa s posádkou. Souřadnice kempu jsou v itineráři špatně (i když byly správně opsány z rezervace) a kemp Soma je i podle cedule a přiložené fotografie na místě našeho zastavení. Horší je už fakt, že kemp je zavřený. Zasedá krizový štáb a řešíme situaci skrze Jirku Hofmana, který umí nadávat i ve finštině. Dle výsledků hrubé analýzy je kemp zavřený od konce sezóny a chyba s rezervací je na straně majitelky, která se nám omluvila a doporučila kemp asi dvacet kilometrů směrem naší zítřejší cesty. Co se dá dělat.

Náš nový kemp se nacházel u města Aavasaksa v ulici Aavasaksanvaarantie, což způsobilo, že jsme ho málem nenašli. Cena 350 éček je bohužel asi dvojnásobná oproti původní, ale po příchodu na pokoj zjišťujeme proč. Dnešní večer si budeme žít jako uhlobaroni, což naznačil i Filip otevřením kubánského rumu po příchodu do chatičky. Každá je totiž vybavena malou kuchyňkou, toaletami se sprchou, saunou, větším obývacím pokojem s krbem a „ložnicí“ - závěsem oddělenými palandami.

Po večeři a roztopení krbu se všude rozlévá léčivo a mírumilovná nálada, kterou podporuje i venkovní humus (protože nazývat počasím v silném větru mrholící déšť se sněhem by bylo lhaní). Těžko říct, jestli jsme opravdu tolik topili nebo technika poznala technika. V každém případě se po chvilce přikládání do krbu spustil požární alarm, který řval na celé kolo. Následuje zděšení a po mírné panice otvíráme všechny otvory naší chajdy a větráme. Přijedou nebo nepřijedou? Po přibližně pěti minutách hlásič utichá a my snižujeme nervové napětí standardním způsobem.

Ve vedlejší chajdě měli podobný problém – tentokrát se bzučením zářivek, což vyřešil silný úder teoretického fyzika do pojistkové skříně. Od té doby sedí všichni spokojeně při teple a hlavně světle rodinného krbu. Občas není těžké se zabydlet.

Už večer bylo jasné, že polární záře dnes neuvidíme. Vše ovšem silně vykompenzovalo nečekané zjevení Kalbamana, který se sebou přitáhnul celé tele-varieté. Začíná dosud nevídaný program – doslova levitující lahve s léčivem porušují zákony kauzality a řítí se nadsvětelnou rychlostí, přičemž ztrácejí veškerou energii, dále vynalézáme plechovkové lego, následuje scénka na téma „Hormonální hybrid Havlíček“ a mnoho dalšího. Některé slabší povahy vyděsilo vystoupení antifakíra, který šavle nepolykal.

Ve 4:30 přichází zdrcující zpráva – jsme na suchu – Kalbaman je mrtev. Nepomohlo ani důkladné prohrabání zásob a následná resuscitace. Jediné, co jsme mohli udělat, bylo stisknutí „No-Buttonu“ a několik minut před východem slunce zalehnout alespoň na chvíli do pelechů.

Den 14. (středa, 12. 9. 2012) – Nnaapříččfiinskeem

Je v podstatě zbytečné psát, že ráno bylo kruté. Budíček v 9:00 vzbudil na našem pokoji pouze Vlášdu. Zbytek si musel počkat na půldesáté bušení všech hladových jedinců na dveře naší chajdy. Rozlepujeme oči heverem a každý se do sebe snaží něco nacpat. Plánovaný odjezd vyšel až o dvě hodiny později ale ono se vlastně nic neděje – dnes máme v plánu pouze 350 km přejezd do kempu u měděného dolu.

Hned po výjezdu staví Petrovo podezřelé vozidlo policejní hlídka, řidič musí dýchat a pak následuje vyzvídání. Jelikož páni policisté nic nenašli, hází po nás alespoň kyselé ksichty a my můžeme pokračovat.

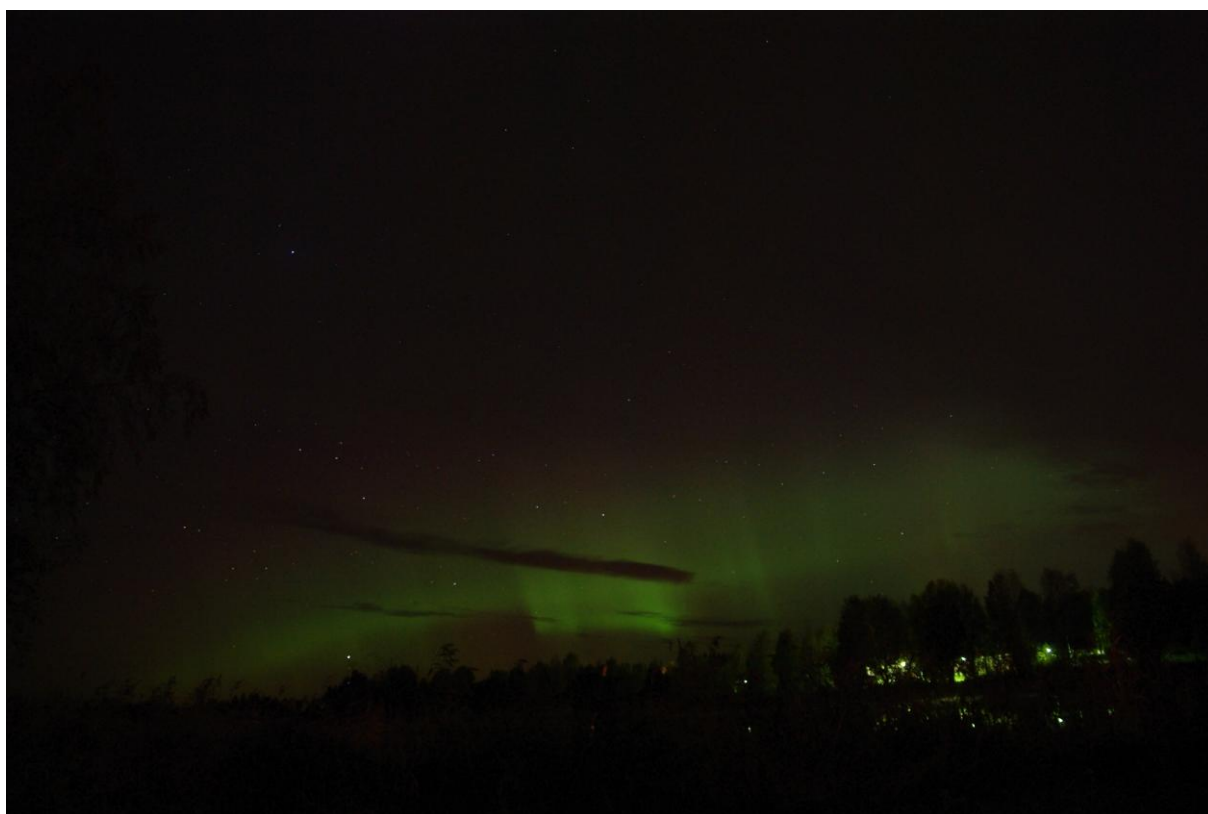
Cesta ubíhá rychle, většina lidí stejně dohání spánkové manko. U Oulu jdeme navštívit další finský supermarket, vrátit plechovky a hlavně naplnit vyschlou lékárníčku. Cestou se bavíme názvy finských měst – mezi nejpopověnější patří bezesporu město Ii a vesnice Pulkilla a Ollala. V rámci této zábavy se nám podařila odvodit logicky konzistentní a v praxi ověřená teorie: 1) Čím delší je název města, tím je menší. 2) U hodně malých vesniček je název určen náhodně taženými papírky s prvním písmenem křestního jména každého obyvatele. U větších měst se písmena v názvu průměrují a pak se v rámci velikosti odsekne hlavní složka průměru a následuje opět náhodný výběr.

V 17:00 dorážíme do Haapavesi, kde nás vítá velmi milá majitelka kempu a ukazuje nám chatičky a vybavení. Chajda je opravdu miniaturní – pro tři lidi půlka strahovského pokoje, čili 5 m². O chvíli později se k naší expedici připojuje Jirka Hofman a kapitánská sekce začíná s jeho pomocí řešit itinerář dalších dní. Ostatní obsadili molo na místním říčním jezeře a začíná volná zábava – léčební diskuze na téma ženy, ženy ve sci-fi,sci-fi, ženy

v hudbě,... Mírně promrzlí se o půlnoci vracíme do doupat pro hobity a trpaslíky.

Tím ale dnešní den nekončí. Ve 3:16 jde Vlášda na záchod. „Filipe, Radku, vstávejte! Pojdte se podívat, jestli to, co vidím, jsou polární záře.“ Měl pravdu! Aurorální ovál byl sice jenom kousek nad obzorem, ale pod ním tančily krásné polární záře. Budíme celý kemp a stavíme techniku. Kdo nic nemá, kochá se pohledem a povzbuzuje. Posádka vlajkové lodi kapitána Kulhánka vyběhla z chajdy dokonce tak rychle, že si vevnitř zapomněli klíče. Vítr hrající si s dvěma potom dokončil dílo zkázy za ně. A tak se s paní majitelkou vidíme ještě jednou. Překvapivě přijela opět ve veselé náladě a divila se pouze tomu, že jsou tady polární záře. Představení trvalo přibližně hodinu, a tak se do spacáků dostáváme kolem půl páté. Au!

Den 15. (čtvrtek, 13. 9. 2012) – Dole v dole

Au! Kvůli objednané prohlídce v měděném dole vstáváme v 6:30. Jakýkoliv odpor je zbytečný. Rychle snídáme a za necelou hodinku už se řítíme směr měděný důl Pyhäsalmi. Tento důl, kde se těží především síra, měď a zinek, je nejhlubším měděným dolem v Evropě – dosahuje hloubky až 1444 metrů pod povrchem země.

Po příjezdu jsme zavedeni do přednáškové místnosti, kde máme k dispozici kávu, čaj i menší snídani. Přitom začíná přednáška o projektu EMMA (Experiment with MultiMuon Array), což je experiment zabývající se studiem složení kosmického záření pomocí detekce mionů. Tento experiment právě

vzniká v nepoužívané části dolu Pyhäsalmi přibližně v hloubce 75 metrů pod povrchem. Po celkovém zprovoznění experimentu bude schopen lokalizovat „spršky“ mionů na oblasti 400 m² s přesností přibližně 6 metrů. K tomu používají v rovině rozmístěné stanice se třemi dvojrstvami detektorů, takže dokážou zaznamenat nejenom průlet částice, ale umí docela přesně určit její směr a laterální distribuci. Vše je samozřejmě umístěno v dole, aby se k aparatuře nedostával jinší bordel, který by pouze škodil měření.

Druhá část přednášky byla zaměřena spíše praktičtěji na problémy týkající se vzdělávání všech věkových kategorií v oblasti kosmického záření. Otázky typu „Jak chcete vysvětlit lidem, co je to temná hmota, když není složená z baryonů?“ byly běžnou součástí diskuze. Závěr teoretického bloku byl věnovaný otázkám týkající se dolu a jeho fungování.

Po jedenácté hodině se teorie mění v praxi a my se dostáváme k šachtě Timo, která vede až do neuvěřitelné hloubky 1440 metrů. Před vstupem do výtahu samozřejmě nafasujeme mundúr (každý má vlastní s přesně přemalovaným jménem včetně diakritiky), boty na míru, rukavičky, blembáky a baterky. Ještě pár nedočkavých chvil a dveře od výtahu se za námi zavřou jako víko od rakve. Cesta šachtou až do nejnižšího místa trvá přibližně dvě a půl minuty, takže jsem co chvíli polykal, abych vůbec stihnul vyrovnat tlakovou diferenci. Po krátkém čekání na druhou půlku expedice (všichni jsme se do výtahu nenacpali a vlastně jsme se ani nacpat

nechtěli) jsme přivedeni do pravé hornické kantýny a dáváme si oběd v hloubce 1440 metrů. Na dnešním menu je zeleninový salát (i přes můj velký odpor k zelenině zvítězil hlad) a polévka s velkými kusy masa, brambor a zeleniny. Nejdřív se podával salát, a protože hlad neustával, šel jsem si jako první pro „druhé“. Paní u výdejního pultíku mi mimikou naznačila, co a jak s talířem a já jsem si

přirozeně vzal polévku a na druhý talíř i kousek ryby a kaše. Tehdy jsem vůbec netušil, že to byla poslední porce, která navíc ani nebyla určená pro mě. Závistivé pohledy na všech tvářích členů expedice by vystačily na další úspěšné pokračování Otce Goriota.

Po obědku se nás ujímá vrchní „hurník“, který si připravil působivé povídání o dole, jak vznikal a co se zde v současné době těží. Za zmínku stojí, že důl vzniknul úplně náhodou, když v roce 1958 farmáři kopali studnu a díky rudě jim to nešlo. Už v roce 1962 padlo rozhodnutí o vykopání pořádné díry do země. Důl podával celý zbytek dvacátého století přijatelné výsledky a až v roce 1996 se zdálo, že je s dechem u konce. Přemlouvali ho, ale nepomohlo to. Lehké návrty prokázaly přítomnost ještě masivnějšího ložiska a tak se tu těží dodnes. Přednáška byla doplněna praktickými ukázkami šutrů, ze kterých pyrit skoro kapal. Pak už následuje provedení po dole a ukázka těžkých strojů na zpracování a vývoz rudy v akci.

Po vyvezení na povrch zemský se pouze chvilku ohřejeme a míříme dalších sto metrů pod povrch, omrknout současný stav experimentu EMMA. Zde se nám vědátoři svěřují se svými denními problémy (jako například, že celá boudabudka byla prolezlá broučkama a tak museli doslova a do písmene debuggovat) a ukazují nám celé zařízení, které v současné době čítá 4 stanice (pokud si to dobře pamatuji) povětšinou se třemi dvojitými vrstvami detektorů a naznačují kde a jak se bude rozšiřovat. Pokud bychom měli jakýkoliv nápad na podobný nebo alespoň příbuzný experiment, můžeme se klidně ozvat, prostorů mají fakt hodně. Pak opět míříme na povrch zemský (většina pěšky a vyvolení autem), zbavujeme se mundůrů a posledním rozloučením s dolem je společná fotka před brutální těžební mašinou.

Prohlídka je u konce, nastupujeme do vozidel a společně s Jirkou míříme do Tampere, kde na nás čeká mimo jiné taky úžasný guláš, který připravila paní domu a za který jí patří obrovský dík. Po tomto vysoce pozitivním stravovacím šoku sedáme v obýváku kam se dá a sledujeme film Paul, který poté

střídá expediční dokument o výpravě českých nadšenců napříč Afrikou v trabantech (Proč mám pocit, že některé jejich problémy s autem mi připadají, jako bych je nedávno prožil?). V průběhu posledního filmu si už většina členů hledá vlastní místo na spaní a ti více zničení vzdávají boj se spánkovým deficitem. Kolem půl dvanácté se zhasnulo a jde se na kutě. Při usínání mou pozornost upoutala krásná, patrně ze dřevěných špejlí poskládaná skulptura, která se teď pomalinku pootáčela pod stropem. Kdyby se tak točila o něco rychleji, bylo by úžasné pod ní usínat. Rozepínám spacák, roztáčím skulpturu, paráda! BUCH! Při ulehání jsem asi špatně odhadnul vzdálenost a skleněný stoleček za mými zády se rázem proměnil v lobotomicko-chirurgický nástroj. Cizí neštěstí potěší víc než vlastní úspěch, a tak se obývákem provalila vlna smíchu. Po druhém ujistění okolí „že je to v pohodě“ i já zjišťuji, „že to v pohodě není“ a jdu si opláchnout hlavu v umyvadle. Napodruhé jsem úspěšnější, a tak s ručníkem pod hlavou zavírám oči i já. Každá blbost musí být po zásluze potrestána.

Den 16. (pátek, 14. 9. 2012) - Estonská antiprohibice

Ranní budíček je opět určený spíše pro chronické insomniaky nebo nedočkavé důchodce. Vstáváme v 6:30 místního času a po snídani opouštíme sídlo Jirky Hofmana. Dnešní důvod je prostý – v 11:30 nám odjíždí trajekt z Helsinek a my musíme být na check-inu minimálně hodinu předem.

Po cestě po pohodové dálnici přijíždíme v tvrdém dešti do Helsinek a v půl jedenácté se dostáváme k okýnku pro nalodění. Paní, která nám přiděluje lístky, nejspíše trpí poruchou mluvicího ústrojí - s jejím hlasem by totiž mohla úspěšně hrát ústřední roli v muzikálu Krysař. Ještě prohodíme pár slov o výšce našeho přibližovadla, které se jí nezdá dostatečně nízké, a můžeme se zařadit do

druhé fronty. Po další půlhodině se fronta začne rozjíždět a my se můžeme konečně nalodit.

Všichni jsme věděli, že výška naší maršutky je asi o 10 centimetrů vyšší než je maximální výška pro osobáky, ale taky jsme všichni doufali, že švédské trajekty budou mít větší toleranční pásmo. Neměli. Už při najíždění na nájezdovou rampu Tomáš uviděl cedulku hlásající maximální výšku vozidla 2,10 metru a s obavami v hlase proklel celý trajekt. Až v tomto okamžiku jsme se totiž dozvěděli, že skutečná výška našeho vozidla je dva metry patnáct a to jsme ještě měli na zadní nápravě relativně nové tlumiče. První kontakt se střechou nákladového prostoru přišel pár metrů po najetí na vrchní patro trajektu – ještě, že jsou Švédové na tento stav připravení – strop je celý vypořstovaný potahem připomínající čalounění kanape. Lehké dunění ze střechy zatím ignorujeme. Míjíme modře svítící vánoční ozdoby, které po našem průjezdu už nikdo nikdy na stromeček nepověsí. Jak tohle dopadne? V autě už každý úspěšně zapomněl dýchat, pouze Tomáš kompenzuje vysokou hladinu adrenalinu v krvi sprchou nadávek, která by zahanbila i dlaždiče s dvacetiletou praxí v oboru. Po kontrole další cesty oznamují posádce přibližovadla, že před námi stojí poměrně nízko dva požární hlásiče. Všem zúčastněným se sevřela zadní část těla a Tomáš

přidal na intenzitě hlasu. Zpátky nemůžeme, nezbývá než riskovat. Tomáš sešlápnul plyn a po ujetí dalších dvou metrů se ozvala dunivá rána ze střechy doprovázená dopadem něčeho na zem. Rychlá kontrola zadní části vozidla nás zbavila nejtemnějších obav – je to jen zpola urvané vrchní brzdové světlo. Uf, tohle bylo vážně o chlup.

Když naše počínání spatřila paní, která na vrchní rampě naviguje vozidla, přestala s úsměvem ukazovat, ať se zařadíme doprava mezi další vozidla a rychlostí blesku změnila mimiku, hlas i doporučený směr jízdy. Všechny tři složky nyní zcela jasně hlásaly „Dolů a fofrem!“. Ještě jedna rána do střechy a už jsme zpátky na rampě.

Zpráva o našem extempore se asi velmi rychle rozšířila, jelikož všichni navigátoři, které jsme potkali cestou zpět, se při ukazování směru na check-in dlouze smáli. Měníme kategorii vozidla, doplácíme 36 euro a zařazujeme se opět do fronty čekající na nalodění. Po chvíli se ještě jednou setkáváme s rozjasněnými tvářemi navigátorů a zařazujeme se jako poslední auto na palubu určenou pro nákladní automobily.

Naštěstí naše příhoda už neměla dalšího pokračování a tak při plavbě vyplavujeme nadbytečný adrenalin pomocí levného léčiva, zaháníme hlad v místním bistru, zkoumáme celou loď a výhodně nakupujeme čokoládu (celkem asi 15 kusů Toblerone velikosti XXL). Plavba trvala přibližně 2 hodiny a tak bylo času nadbytek.

Po vyloďení v estonském Tallinu nás čekalo první vřelé přivítání v podobě policejní hlídky. Naštěstí je to pouze namátková kontrola, která postihla všechna naše vozidla. Po vjetí do města nás čeká další šok – estonští řidiči jezdí jako hovada a zvuky klaksonů připomínají vzdálenou domovinu. Následný přesun k městu Elma, kde máme objednaný kemp na dnešní večer, už ale nezaznamenal žádné výjimečné události.

Kemp nás všechny příjemně překvapil – objednávka sedí, cena taky. Paní na recepci umí sice pouze „плóхо англійски“ (plócho anglicki), ale pohotový Ivan přepíná lingvistickou výhybku na východní kolej a zachraňuje situaci. Přidělené chatičky už bohužel vnějškem i vnitřní výbavou připomínají, že jsme se ocitli na území sovětským svazem schvácené pevniny. Alespoň máme

kam složit hlavu před těžkým přejezdem.

Po večeři, která sestávala ze zbytků všeho a všech (tzv. eintopf v eintopfu) zasedá ve společenské místnosti velká válečná porada. Hlavním cílem diskuze je především stanovení trasy návratu do republiky. Možností bylo několik, ale nakonec si budeme hrát na drsoně – posledních 1700 kilometrů dáme na jeden záprah. Bude to síla, jelikož v trase nám stojí černými historkami opředené Polsko. Nezbyvá než doufat, že to dobře dopadne. Po ukončení válečné porady se rozmáhá vysoce intelektuální diskuze na různorodá témata. Na recepci totiž bylo k dostání tradiční lahvové pivo Alexander za euro a půl a paní recepční po několika návštěvách členů expedice správně odhadla situaci a celé dvě police mrazicího boxu zaplnila tím správným obsahem. Za deset jedenáct přichází čas posledních objednávek – hodinu před půlnocí totiž začíná noční klid, a pokud chceme, můžeme pokračovat na vlastní ubikaci. Samozřejmě že chceme! Poslední éčka proměňujeme za léčivo a míříme do chajdy.

Pak propuklo peklo!

Příznivým průběhem povzbuzený profesor Petr pije proudem pěkných pár pohárů pálenky. „Pijte parchanti, přijde prohibice!“ „Pff, profesore pitomý, pravděpodobněji přijde přitímí.“ Po přeplnění pánevního příslušenství potroušený profesor přikulhal před pokoj, poté proudem pomočil pilíř před pokojem. Příjemný pocit překonává potlačované problémy.

Po pár panácích pořádá přítomný pacholek Příbyl přednášku pro pokročilé – praktické překonávání pražské prohibice. Pak, pro posílení pařby, pějeme prostonárodní písně (pověšinou přisprostlé), poté přichází postelová pranice překonaná prudkým pohazováním polámaného pečiva. Příznivé poselství prostupuje prostředím pokoje - Petrův postgraduální pobočník pije pomalu - procvičování peristaltiky pravděpodobně postrádá pointu.

Přibližně po půldruhé povstala panika: „Podejte pivo, přichází postdeliriové příznaky!“ Průser! Přítomný Petr Panchártek povykne plnými plícemi po pokoji: „Pivo, pivíčko! Proboha proč?“ Párty pomalu pohasíná. Přítelkyně Pravdová počíná popudlivě pokřikovat po přítomných protagonistech: „Padejte podřimovat partyzáni! Pohyb! Pohyb!“

Překalený profesor při podpoře podnapilého pařmana Pence pokulhává parčíkem. „Pitomost přestat pít po pár panácích perfektní pálenky, pod peřinu půjdu potom!“ Pro příští průběh proto profesor Petr pozměňuje priority, počíná pátrat po pálence, případně pivu. Po půlhodinové prohibici přichází perfektní plán! „Pivo přece prodává paní podniku!“

Prudká pobouchávání prostupují ponuré přitímí parku. Petr plus pobočník potřebují pivo plus pálenku. „Pootevři podnik p... pitomá!“ Probuzená paní překvapivě pochopila, pak prodává potřebné pochutiny. Pařba pokračuje!

Pospávající pokoj provedl podstatné pochybení – ponechal pootevřený příchod. Polospánkové prostředí přímo plení příchod pijáckými potřebami předzásobených protagonistů. Přítomní podnapilci pořádně protáhli párty. Po páté putují potěšeně přímo pod pokrývky pelechů.

Prostě PUNK!

Den 17. (sobota, 15. 9. 2012) - Kráter v hlavě

Je opravdu zajímavé, že ranní vstávání na expedici podléhá zákonu gradace. Přes všechny náznaky včerejšího večera a především noci, ráno vstáváme a jdeme na připravenou snídani. Teda, většinou se to povedlo. Rýžová kaše v estonské variaci některým účastníkům lehce připomene, co všechno včera prožili a jakých přestupků proti lidskosti se dopustili. Pak už rychle balíme, křísíme zbytek účastníků a v překvapivě dobrém čase opouštíme estonský kemp.

Přibližně v jedenáct dopoledne parkujeme přibližně do kousek od třetího největšího kráteru v Estonsku – kráteru Põrguhaud (v překladu Pekelný hrob), který patří mezi Ilumetské krátery. Tak to by sedělo. Kráter vzniknul dopadem meteoritu přibližně před 6600 lety a jeho průměr je asi 80 metrů. Cesta vede po bezbariérovém dřevěném chodníku, který je lemovaný krásnými sochami čertů a zvířat. Po nafocení místa dopadu meteoritu ze všech úhlů a diskuzi, jak hluboko bychom museli kopat, abychom alespoň nějaký ten kus mimozemského tělesa našli, se loudáme zpátky k autům. Expedice Aurora je oficiálně u konce, teď už nás čeká pouze přejezd domů. Sedáme do vozidel a nastavujeme kurz na Prahu. Ještě pro jistotu párkrát zadávám souřadnice do GPS, protože 1703 kilometrů mi přijde nějak moc. Nedá se nic dělat, máme, co jsme chtěli.

Projíždíme zbytkem Estonska a překračujeme hranice do sousedního Lotyšska. Kvalita cest se rázem změní v „level 4 – tankodrom“ a to, co má být dálnice, teď spíše připomíná polní cestu pro traktory. S vysušenou nádrží dojíždíme po 200 kilometrech na benzinku a nastává další tankovací porod. Paní neumí anglicky a ani Ivanova ruština moc nezabírá. Ránem rozladěný Petr jí hlasitě česky vysvětluje, že „CHCEME BENZÍN!“ a tak radši i jeho pokus odsouváme na vedlejší kolej. Po dalším Ivanovu „gavarení“ už paní zabrala a my můžeme naplnit naše nádrže. Jak jsem si

zkoušel koupit kafe, nastal další spor – místní krajina totiž považuje za jedinou svrchovanou měnu lotyšský lat (kterému po této zkušenosti nikdo jiný neřekne jinak, než lotyšská sračka) a tak vytahujeme i na tyto banální transakce kartičky – alespoň něco. Dopito, natankováno, rychle pryč! Po průjezdu kolem Rigy stavíme na podvečerní oběd v místním Hesburgeru, kde si každý dopřává, jak nejlépe může. Snad se z tohoto stravovacího šoku nedostaví nějaké hromadné problémy.

Pokračujeme přes Litvu, kde nás mimo příjemné změny v podobě kvalitních silnic překvapí silný déšť. Obětavě lovíme i přes totální nepřízeň počasí jedinou litevskou keš a hrrr na hranice.

Před půlnocí jako poslední a jako jediní, koho nedokázala zastavit litevská celnice, dojíždíme i my do check-pointu na hranicích. V otevřeném krámě nakupujeme všechno, co by mohlo připomínat večeri, a po krátkém vydýchání nastupujeme na noční směnu.

Polsko, těš se!

Den 18. (neděle, 16. 9. 2012) - Opět doma

Den se přehoupl kousek za polskými hranicemi – alespoň dnes nemusíme řešit problémy se vstáváním. Míříme na Augustow, kde se naše expedice rozpadla. Petr na posledním kruháči v městě odbočil jinam a pak jsme ho už neviděli. Při zastávce v Bialystoku tankujeme a měníme směr jízdy – novým cílem je Náchod místo plánované Ostravy, jelikož je cesta asi o 120 km kratší. Přibližně o půl

čtvrté ráno projíždíme spolu s Vládou Varšavou a kolem města Lodzo míříme na Vratislav. Je to možná delší cesta, ale podle Filipovy navigace by měla být pohodlnější. Stejně si myslím, že v Polsku je to prašť jak uhoď. Kousek před Vratislaví předvádí Filip akrobatické schopnosti Vláďova auta (přes terénní vlnu neviděl kamion do proti) a na nejbližším zastavení rezignuje Tomáš na funkci řidiče. V uličce u zadních dveří mikrobu si

natáhnul karimatku se spacákem a po menším striptýzku na benzince zarázil hlavu hluboko pod zadní sedačku. Další cesta je stejně monotónní jako předešlá. Projíždíme Vratislav a kousek před českými hranicemi lovíme s Vládou první polskou keš.

Kolem desáté hodiny propukávají v mikrobu davové oslavy. Jsme doma! Velká radost z návratu se však po průjezdu kolem prvního obchodu změní v depresivní stavy – cedule na obchodě mluví jasně: „Zákaz prodeje alkoholu z důvodu prohibice!“ Pro vylepšení nálady stavíme v Jaroměři a navštěvujeme místní cukrárnu. Po tomto zážitku usedám na zadní sedadlo a usínám.

Z docela zajímavého snu o nukleární válce mě probudily hrozné rány a nadsakování celého přibližovadla. To máme zase problém s kolem? Po protření očí dostávám jednoduchou odpověď – najeli jsme na D11. Projeli jsme půlku Evropy a musím říct, že naši D11 lze pouze s přivřením všech očí srovnávat se silnicemi v Lotyšsku. Alespoň v něčem jsme jedničky.

Kolem půl jedné dojíždíme do Prahy a postupně se zbavujeme posádky. O necelou hodinu později i já vysedám na strahovských kolejích a loučím se s Luckou a Tomášem. Expedice Aurora je opravdu u konce.